

UNIVERZITA PAVLA JOZEFA ŠAFÁRIKA V KOŠICIACH

Garant: Útvar rektora

V Košiciach, 07.01.2025
Č. j.: REK00002/2025-UPA/09

Rozhodnutie rektora č. 1/2025, ktorým sa upravujú zásady používania umelej inteligencie na Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

v súlade s čl. 2 ods. 10 Štatútu Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach a v nadväznosti na ust. § 15 ods. 1 písm. n) zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a na ust. čl. 4 ods. 3 Organizačného poriadku UPJŠ v Košiciach

v y d á v a m

nasledovné rozhodnutie upravujúce používanie nástrojov umelej inteligencie (ďalej len „AI“) na Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach (ďalej len „UPJŠ“).

Článok 1 Úvodné ustanovenia

1. UPJŠ reflektuje rastúci vplyv AI na akademické a výskumné prostredie, zároveň si uvedomuje význam etického, zodpovedného a transparentného používania týchto technológií, preto týmto rozhodnutím stanovuje pravidlá a zásady pre používanie AI študentmi a zamestnancami UPJŠ vo vzdelávacej, výskumnej a administratívnej činnosti.
2. Toto rozhodnutie, v súlade s trendmi v európskom vzdelávacom priestore, vychádza z princípov akademickej integrity, ochrany osobných údajov, bezpečnosti a rešpektu k právam všetkých členov akademickej obce a ďalších zamestnancov.
3. Cieľom tohto rozhodnutia je podporiť zodpovedné, etické, efektívne, bezpečné a transparentné využívanie AI, ktoré napomáha inováciám a rozvoju vzdelávacích, výskumných, riadiacich a administratívnych procesov na UPJŠ, bez ohrozenia ich kvality a etických princípov.
4. Toto rozhodnutie stanovuje povinnosti a zodpovednosť študentov a zamestnancov¹ UPJŠ v súvislosti s používaním AI na podporu budovania transparentnosti, dôvery, spravodlivosti a udržateľného rozvoja v akademickom prostredí.

¹ V texte rozhodnutia sa využíva generické maskulínium (v slovenskom jazyku má zovšeobecňujúcu funkciu), ktoré zahŕňa všetky osoby bez ohľadu na ich rod alebo pohlavie.

Článok 2

Definícia umelej inteligencie (AI)

1. AI v kontexte tohto rozhodnutia predstavuje technológie, softvéry a nástroje, ktoré simulujú ľudské kognitívne schopnosti, ako je učenie sa, rozhodovanie, tvorba textu a multimédií, analýza dát a iné automatizované procesy.
2. Pod AI sa rozumie najmä:
 - a) algoritmy strojového učenia,
 - b) hlboké učenie,
 - c) spracovanie prirodzeného jazyka,
 - d) počítačové videnie,
 - e) rozhodovacie a expertné systémy,
 - f) generatívne modely, ktoré sa používajú najmä na:
 - fa) vyhľadávanie a sumarizáciu informácií,
 - fb) predikciu a analýzu štruktúrovaných a neštruktúrovaných dát,
 - fc) automatizovanú tvorbu a generovanie programového kódu,
 - fd) tvorbu textov, obrázkov a iného multimediálneho obsahu.

Článok 3

Etické zásady používania AI

1. Používanie AI na UPJŠ musí byť vždy v súlade so všeobecne záväznými predpismi, s etickými princípmi akademickej komunity a musí rešpektovať akademickú integritu, osobné práva a súkromie všetkých osôb zapojených do vzdelávacieho, výskumného, riadiaceho procesu a podporných procesov.
2. Študenti a zamestnanci UPJŠ sú povinní používať AI tak, aby nedošlo k narušeniu transparentnosti, dôvery a spravodlivosti vo vzdelávacom, výskumnom a administratívnom procese.
3. Pri používaní AI je potrebné dodržiavať pravidlá stanovené platnými právnymi normami a vnútornými predpismi UPJŠ, ako aj zásadami akademických práv a slobôd, etickými a morálnymi princípmi. Porušenie týchto pravidiel pri práci s AI môže byť považované za akademický podvod.
4. AI nesmie byť používaná na vytváranie neetického alebo podvodného obsahu, ani na obchádzanie akademických povinností. Akékoľvek použitie AI, ktoré ohrozuje integritu akademickej práce, bude považované za závažné porušenie akademických zásad.
5. AI nesmie byť používaná na profilovanie osôb, monitorovanie komunikácie alebo iné činnosti, ktoré môžu mať za následok neoprávnený zásah do súkromia osôb alebo môžu znevýhodniť určitú skupinu. Toto oznámenie sa nevzťahuje na činnosti zamerané na prevenciu a odhaľovanie akademických podvodov.

Článok 4

Vzdelávanie v oblasti AI

1. UPJŠ bude systematicky integrovať vzdelávanie v oblasti používania AI do svojich vzdelávacích aktivít pre študentov a zamestnancov UPJŠ, čím zabezpečí prístup k aktuálnym poznatkom v tejto oblasti a podporí rozvoj kompetencií v oblasti AI.
2. UPJŠ v súlade so Stratégiou digitálnej transformácie vzdelávania na UPJŠ bude inovovať študijné programy a ich súčasti tak, aby boli študenti pripravení efektívne používať nástroje AI v rámci svojho odboru, ale aj ako súčasť všeobecných kompetencií a zároveň získali vedomosti nielen o príležitostiach, ale aj o potenciálnych hrozbách a etických hraniciach využívania AI.

3. UPJŠ začlení AI do koncepcie celoživotného vzdelávania vysokoškolských učiteľov, výskumných pracovníkov, riadiacich a ostatných zamestnancov s dôrazom na efektívne a etické využívanie AI v rámci vzdelávacích, vedecko-výskumných, riadiacich a podporných činností.
4. UPJŠ sa bude podieľať aj na ďalších formách vzdelávania a popularizácie AI (napr. v rámci Univerzity tretieho veku UPJŠ, špecializovaných a certifikačných kurzov, a pod.).
5. UPJŠ zabezpečí pre zamestnancov prístup k profesionálnym nástrojom na detekciu plagiátorstva a neetického používania AI zo strany študentov, zamestnancov alebo tretích osôb (napr. autorov príspevkov do časopisov a zborníkov).

Článok 5

Zásady používania AI študentmi

1. Študenti môžu využívať AI ako podporu pri štúdiu, pri vyhľadávaní a sumarizácii informácií, tvorbe písomných prác a projektov, tvorbe záverečných prác a obdobných prác, výskume a analýze a prezentovaní dát. AI môže byť použitá na podporu kreativity, analýzy a efektivity, vo všeobecnosti však nesmie nahradiť originálnu prácu študenta.
2. Rozsah povoleného použitia AI môže stanoviť vyučujúci alebo vedúci záverečnej práce, a to spravidla na začiatku výučby alebo pri zadaní konkrétnej úlohy.
3. AI môže byť použitá na generovanie návrhov, sumarizácií alebo na analýzu zdrojov a údajov, avšak študent musí byť schopný obhájiť a vysvetliť každú časť svojej práce, ktorá bola vytvorená alebo podporená AI.
4. Konečná verzia písomnej práce musí byť výsledkom originálnej práce študenta. AI môže byť použitá len ako nástroj na uľahčenie alebo podporu tvorivého procesu, nie na nahradenie jeho podstatnej časti.
5. Každé použitie AI pri vypracovaní všetkých typov zadaní musí byť riadne označené citovaním v súlade so všeobecne záväznými predpismi, vnútornými predpismi univerzity alebo v súlade s požiadavkami vyučujúceho.
6. Študenti musia byť spôsobilí preukázať vlastný tvorivý prínos k vypracovaniu zadania v súlade s požiadavkami vyučujúceho. AI nesmie byť použitá na úplné generovanie textu, tvorbu riešení úloh bez ďalšieho spracovania a posúdenia študentom alebo formulovanie záverov a tvrdení, ktoré majú byť výsledkom samostatnej činnosti študenta.
7. Použitie AI v procese hodnotenia (pri skúškach, testoch alebo iných hodnotiacich aktivitách) je striktné zakázané, ak to nie je výslovne povolené vysokoškolským učiteľom.
8. Ak vysokoškolský učiteľ povolí použitie AI pri procese hodnotenia, musia byť jasne definované kritériá povoleného používania AI, pričom študenti musia dodržiavať všetky pokyny.
9. Možnosť využitia AI v procese hodnotenia musí byť navrhnutá tak, aby bol zabezpečený rovnaký prístup pre všetkých študentov bez diskriminácie na základe veku, pohlavia, etnického pôvodu alebo iných osobných charakteristík.
10. Akékoľvek použitie AI pri procese hodnotenia bez povolenia vysokoškolského učiteľa je považované za akademický podvod a môže viesť k disciplinárnym opatreniam.

Článok 6

Zásady používania AI vysokoškolskými učiteľmi

1. Vysokoškolskí učitelia môžu používať AI na podporu a zlepšenie kvality pedagogickej činnosti, napríklad pri vzdelávacom procese, na automatizáciu testovania, personalizáciu vzdelávacích materiálov alebo analýzu výsledkov vzdelávacieho procesu študentov.
2. Vysokoškolskí učitelia musia AI využívať tak, aby podporovala rozvoj vedomostí, schopností, kritického myslenia a kompetencií študentov. Vysokoškolskí učitelia sú zodpovední za vytváranie rovnováhy medzi využitím AI a aktívnym prístupom k procesu učenia.

3. Študenti musia byť vysokoškolskými učiteľmi vedení k tomu, aby dokázali rozlišovať medzi podporou zo strany AI a vlastnou tvorivou prácou. Vysokoškolskí učitelia musia zároveň podporovať etické používanie AI vo vzdelávaní.
4. Za kvalitu všetkých výstupov vytvorených pomocou AI, ktoré sú určené na vzdelávací proces alebo hodnotenie, nesie zodpovednosť vysokoškolský učiteľ.
5. Vysokoškolskí učitelia nesmú používať AI ako náhradu za svoju pedagogickú činnosť. AI môže byť použitá v procese hodnotenia, ale konečné rozhodnutie o hodnotení (klasifikácii) musí byť založené na transparentných a objektivizovaných pravidlách.
6. Využitie AI na spracovanie a analýzu dát o študentoch musí byť vykonávané v súlade so zásadami ochrany osobných údajov a ochrany súkromia. Vysokoškolskí učitelia sú povinní používať študentské dáta zodpovedne a výhradne na pedagogické účely.
7. Vysokoškolskí učitelia majú zodpovednosť za informovanie študentov o pravidlách používania AI vo vzdelávacom procese. To zahŕňa vysvetlenie, kedy a ako môže byť AI použitá, a aké sú obmedzenia jej používania.
8. Pri využívaní AI na podporu vzdelávacích aktivít študentov vysokoškolskí učitelia musia dbať na to, aby študenti mali rovnocenný prístup k vhodným technológiám.
9. Vysokoškolskí učitelia môžu používať AI aj na podporu a zlepšenie kvality ich vedeckej, výskumnej, tvorivej a administratívnej činnosti, pričom musia rešpektovať pravidlá a odporúčania k využitiu AI v týchto oblastiach.

Článok 7

Zásady používania AI výskumnými pracovníkmi

1. Výskumní pracovníci môžu používať AI na podporu a zlepšenie kvality výskumu.
2. Za kvalitu a korektnosť všetkých výstupov vytvorených s pomocou AI, ktoré sú súčasťou výskumných projektov, nesie zodpovednosť výskumný pracovník.
3. Výskumní pracovníci sú povinní detailne sa oboznámiť s nástrojmi AI, ktoré chcú používať pri svojej tvorivej práci, a to najmä s dôrazom na elimináciu produkcie nekorektných výsledkov. Pri práci s citlivými a osobnými údajmi musia výskumní pracovníci dodržiavať zásady ochrany duševného vlastníctva, osobných údajov a súkromia v súlade s platnými právnymi normami a vnútornými predpismi UPJŠ, aby sa zabránilo neoprávnenému prístupu k údajom.
4. Výskumní pracovníci musia uvádzať ako bola AI použitá vo výskume, vrátane popisu použitých algoritmov a prístupov, aby ostatní výskumníci mohli výskum reprodukovať a nezávisle overiť výsledky.
5. Výskumní pracovníci musia zabezpečiť transparentnosť a zachovávať akademickú integritu, nesmú používať AI na manipuláciu výsledkov alebo ako náhradu za pôvodné akademické výstupy, čím by mohli spochybniť vierohodnosť svojho výskumu. Ich povinnosťou je zamedziť neetickému ovplyvňovaniu výsledkov.

Článok 8

Zásady používania AI ostatnými zamestnancami

1. Ostatní zamestnanci (administratívni a technickí zamestnanci, podporný personál, zamestnanci poskytujúci služby a pod.) môžu používať AI na podporu efektivity a kvality administratívnych procesov, napríklad pri automatizácii rutinných úloh, vyhľadávaní informácií, spracovaní dátových súborov alebo optimalizácii úkonov. Za presnosť a správnosť všetkých výstupov vytvorených pomocou AI nesie zodpovednosť ostatný zamestnanec.
2. Ostatní zamestnanci nesmú používať AI na sledovanie alebo hodnotenie zamestnancov a študentov. AI nástroje môžu byť použité len na sledovanie procesov s cieľom zlepšiť ich pracovný výkon a organizáciu, nie na zásahy do súkromia alebo na hodnotenie osobných kvalít jednotlivcov.

3. Pri používaní AI na spracovanie údajov a automatizáciu procesov musia ostatní zamestnanci zabezpečiť interpretovateľnosť výstupov.
4. Ostatní zamestnanci musia byť transparentní pri používaní AI v administratívnych procesoch, aby sa zabránilo diskriminačným praktikám alebo neúmyselným zaujatostiam voči jednotlivcom alebo skupinám.
5. AI môže podporovať rozhodovanie ostatných zamestnancov, ale konečné rozhodnutia musia byť založené na profesionálnom úsudku a kritickom zhodnotení ostatného zamestnanca, ktorý nesie plnú zodpovednosť za rozhodnutie.

Článok 9

Ochrana osobných údajov a bezpečnosť

1. Všetky nástroje AI používané na UPJŠ musia byť v súlade s platnými predpismi o ochrane osobných údajov.
2. UPJŠ pravidelne hodnotí bezpečnostné riziká spojené s používaním AI a prijíma opatrenia na ich minimalizáciu.
3. Ak vybrané AI nástroje predstavujú potenciálne riziko pre bezpečnosť dát alebo osobných údajov, UPJŠ si vyhradzuje právo obmedziť alebo zakázať ich používanie.

Článok 10

Prevencia plagiátorstva a podvodov

1. UPJŠ zabezpečuje systematickú kontrolu dodržiavania pravidiel používania AI študentmi a zamestnanci UPJŠ implementáciou nástrojov na detekciu plagiátorstva a neetického používania AI v písomných prácach študentov, zamestnancov a tretích osôb.
2. Študenti a zamestnanci UPJŠ sú povinní podriať sa kontrolám na zistenie porušenia pravidiel používania AI, najmä v súvislosti s akademickou integritou a ochranou osobných údajov a v prípade vyzvania vedieť preukázať korektné použitie AI v súlade s aktuálne platnými vnútornými predpismi.
3. Každé zistené porušenie pravidiel týkajúcich sa používania AI bude považované za závažný akademický priestupok a bude mať za následok disciplinárne konanie.
4. Študenti a zamestnanci UPJŠ sú oprávnení nahlásiť Etickej komisii UPJŠ podozrenia na porušenie pravidiel týkajúcich sa používania AI. UPJŠ zabezpečí dôverné spracovanie takýchto hlásení a ochranu oznamovateľa.

Článok 11

Záverečné ustanovenie

Toto rozhodnutie nadobúda platnosť a účinnosť dňom jeho podpisu rektorom UPJŠ v Košiciach. Bude pravidelne revidované s ohľadom na vývoj technológií a zmeny v právnych a etických normách.

prof. MUDr. Daniel Pella, PhD.
rektor UPJŠ